

**Beschrijvingen
operationele processen
brandweer**

December 2006

Inhoudsopgave

Procesbeschrijvingen: inleiding	1
Rampbestrijdingsprocessen	1
Relaties tussen de processen	2
Opzet beschrijvingen operationele processen.....	2
Schematische weergave.....	3
1 Bestrijden van brand en emissie gevaarlijke stoffen	4
1.1 Inleiding	4
1.2 Doel	4
1.3 Doelgroep	4
1.4 Kritische proceselementen	4
1.5 Uitvoering: activiteiten en verantwoordelijkheden	4
1.5.1 Activiteiten	4
1.5.2 Verantwoordelijkheden	5
1.6 (Operationele) voorbereiding en organisatie.....	5
1.7 Relaties met andere processen	5
Schematische weergave.....	6
2 Redden en technische hulpverlening	7
2.1 Inleiding	7
2.2 Doel	7
2.3 Doelgroep	7
2.4 Kritische proceselementen	7
2.5 Uitvoering: activiteiten en verantwoordelijkheden	7
2.5.1 Opschaling en hulpmiddelen	7
2.5.2 Tactiek	8
2.5.3 Fasen.....	8
2.5.4 Technieken	9
2.5.5 Verantwoordelijkheden	9
2.6 (Operationele) voorbereiding en organisatie.....	9
2.7 Relaties met andere processen	10
Schematische weergave.....	10
3 Ontsmetten van mens en dier	11
3.1 Inleiding	11
3.2 Doel	11
3.3 Doelgroep	11
3.4 Kritische proceselementen	11
3.5 Uitvoering: activiteiten en verantwoordelijkheden	11
3.5.1 Kleinschalige ontsmetting hulpverleners	11
3.5.2 Grootschalige ontsmetting van mens en dier	12
3.5.3 Verantwoordelijkheden	13
3.6 (Operationele) voorbereiding en organisatie.....	13
3.7 Relaties met andere processen	13
Schematische weergave.....	14

4	Ontsmetten van voertuigen en infrastructuur.....	15
4.1	Inleiding	15
4.2	Doel	15
4.3	Doelgroep.....	15
4.4	Kritische proceselementen	15
4.5	Uitvoering: activiteiten en verantwoordelijkheden	15
4.5.1	Activiteiten	15
4.5.2	Verantwoordelijkheden	16
4.6	(Operationele) voorbereiding en organisatie.....	16
4.7	Relaties met andere processen	16
	Schematische weergave.....	17
5	Waarnemen en meten	18
5.1	Inleiding	18
5.2	Doel	18
5.3	Doelgroep.....	18
5.4	Kritische proceselementen	18
5.5	Uitvoering: activiteiten en verantwoordelijkheden	18
5.5.1	Brongebied	19
5.5.2	Effectgebied.....	19
5.5.3	Activiteiten	20
5.5.4	Verantwoordelijkheden	21
5.6	(Operationele) voorbereiding en organisatie.....	21
5.7	Relaties met andere processen	22
	Schematische weergave.....	23
6	Waarschuwen van de bevolking.....	24
6.1	Inleiding	24
6.2	Doel	24
6.3	Doelgroep.....	24
6.4	Kritische proceselementen	24
6.5	Uitvoering: activiteiten en verantwoordelijkheden	24
6.5.1	Waarschuwingsmethoden	24
6.5.2	Fasen.....	25
6.5.3	Verantwoordelijkheden	25
6.6	(Operationele) voorbereiding en organisatie	25
6.7	Relaties met andere processen	26
	Schematische weergave.....	27
7	Toegankelijk maken en opruimen	28
7.1	Inleiding	28
7.2	Doel	28
7.3	Doelgroep.....	28
7.4	Kritische proceselementen	28
7.5	Uitvoering: activiteiten en verantwoordelijkheden	28
7.5.1	Activiteiten	28
7.5.2	Verantwoordelijkheden	29
7.6	(Operationele) voorbereiding en organisatie.....	29
7.7	Relaties met andere processen	29
	Schematische weergave.....	30

8	Verbindingen	31
8.1	Inleiding	31
8.2	Doel	31
8.3	Doelgroep	31
8.4	Uitvoering: activiteiten en verantwoordelijkheden	31
8.4.1	Activiteiten	31
8.4.2	Opschaling	32
8.4.3	Verantwoordelijkheden	32
8.5	(Operationele) voorbereiding en organisatie	32
8.6	Relaties met andere processen	32
	Schematische weergave	33
BIJLAGE	Gebruikte afkortingen	34

Procesbeschrijvingen: inleiding

Bij de bestrijding van een ramp moeten, afhankelijk van het ramptype en de effecten ervan, verschillende hulpverlenings- en bestrijdingsactiviteiten plaatsvinden. Reeksen van samenhangende activiteiten kunnen worden aangeduid als processen. Afhankelijk van het ramptype (of een mogelijke combinatie van ramptypen) en de effecten worden verschillende activiteiten (tegelijktijd of opeenvolgend) in gang gezet.

Dit hoofdstuk bevat algemene informatie die voor alle rampbestrijdingsprocessen van belang is. In de volgende hoofdstukken worden de operationele rampbestrijdingsprocessen beschreven, waarvoor de brandweer procesverantwoordelijk is.

Rampbestrijdingsprocessen

Er wordt een onderscheid gemaakt in de volgende rampbestrijdingsprocessen:

Cluster A: Bron- en effectbestrijding (*procesverantwoordelijke: brandweer*)

1. Bestrijden van brand en emissie gevaarlijke stoffen
2. Redden en technische hulpverlening
3. Ontsmetten van mens en dier
4. Ontsmetten van voertuigen en infrastructuur
5. Waarnemen en meten
6. Waarschuwen van de bevolking
7. Toegankelijk maken en opruimen

Cluster B: Geneeskundige hulpverlening (*procesverantwoordelijke: GHOR*)

8. Geneeskundige hulpverlening - somatisch
9. Preventieve openbare gezondheidszorg (inclusief verzamelen besmette waren)
10. Geneeskundige hulpverlening - psychosociaal

Cluster C: Rechtsorde en verkeer (*procesverantwoordelijke: politie*)

11. Ontruimen en evacueren
12. Afzetten en afschermen
13. Verkeer regelen
14. Handhaven openbare orde
15. Identificeren slachtoffers
16. Begidsen
17. Strafrechtelijk onderzoek

Cluster D: Bevolkingszorg (*procesverantwoordelijke: gemeente*)

18. Voorlichten en informeren
19. Opvangen en verzorgen
20. Uitvaartverzorging
21. Registratie van slachtoffers
22. Voorzien in primaire levensbehoeften
23. Registratie van schade en afhandeling
24. Milieuzorg
25. Nazorg

Naast de hierboven genoemde rampbestrijdingsprocessen worden nog drie ondersteunende processen onderscheiden: verbindingen, logistiek en verslaglegging en archivering. Het betreft activiteiten die voor elk specifiek rampbestrijdingsproces aan de orde kunnen zijn. Het proces verbindingen wordt in hoofdstuk 8 beschreven. Verslaglegging en archivering wordt elders in dit rampenplan beschreven. Aan een multidisciplinaire beschrijving van het proces logistiek wordt nog gewerkt.

Relaties tussen de processen

Rampenbestrijding is een ingewikkeld samenspel tussen de verschillende processen. Indirect hangen alle processen met elkaar samen. Afhankelijk van de ramp zal ook een aantal processen gelijktijdig moeten worden opgestart. De onderlinge samenhang tussen de processen mag hierbij niet uit het oog verloren worden en de activiteiten moeten goed op elkaar worden afgestemd. Dit vereist goede communicatie en afstemming, vooral wanneer het processen betreft die onder de verantwoordelijkheid vallen van verschillende disciplines.

Afhankelijk van het incident kan een aantal processen leidend zijn bij de bestrijding van het incident (bijv. bestrijden van brand en emissie gevaarlijke stoffen of redden en technische hulpverlening), terwijl andere processen ondersteunend zijn of pas in een later stadium van belang worden (bijv. afzetten en afschermen, identificeren van slachtoffers of uitvaartverzorging). Hoe de relaties tussen de processen precies verloopt, is afhankelijk van een aantal factoren zoals aard van het incident en fase in de rampbestrijding.

In het schema op de volgende pagina worden de rampbestrijdingsprocessen en hun onderlinge relaties in het gehele traject van incidentbestrijding weergegeven (van melding tot einde inzet en nazorg). Hoewel alle processen indirect aan elkaar gerelateerd zijn, hebben sommige processen belangrijke directe relaties met elkaar. Dit zal in de beschrijvingen van de desbetreffende processen kort vermeld worden.

Opzet beschrijvingen operationele processen

In de komende hoofdstukken worden per proces de volgende aspecten beschreven:

1. doel;
2. doelgroep;
3. kritische proceselementen;
4. uitvoering: activiteiten en verantwoordelijkheden;
5. (operationele) voorbereiding en organisatie;
6. relaties met andere processen.

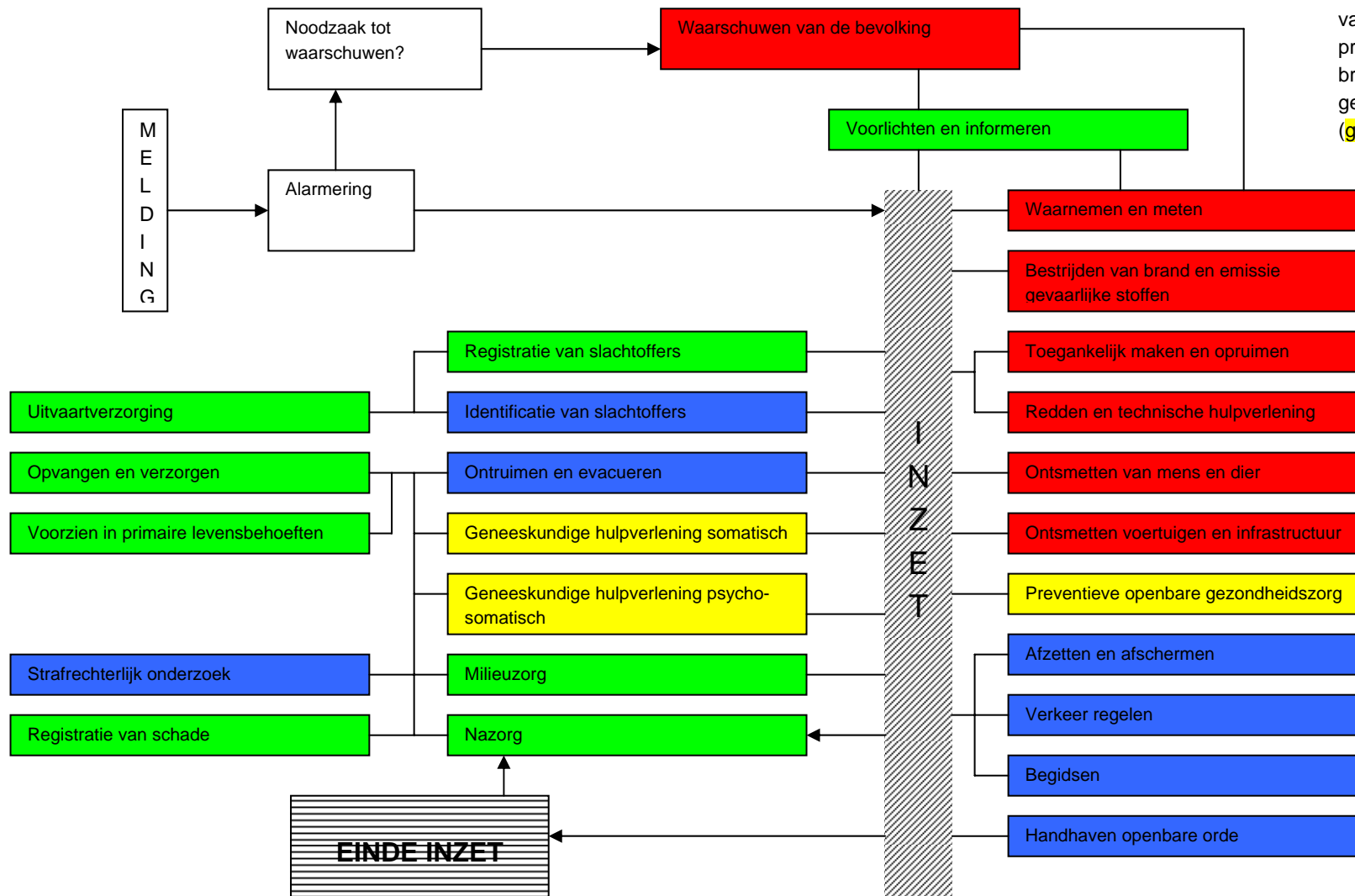
Voor meer specifieke informatie wordt verwezen naar de rapporten Leidraad Maatramp, Maatramp Drenthe (2001), Leidraad Operationele Prestaties, Operationele Prestaties Drenthe 2002, Leidraad Brandweercompagnie en het Operationeel Handboek Brandweer.

Bijlage 1 bevat de gebruikte afkortingen.

Schematische weergave

De gekleurde vakken zijn de rampbestrijdingsprocessen.

Afhankelijk van de kleur van het vakje is de procesverantwoordelijke de brandweer (rood), politie (blauw), gemeente (groen) of GHOR (geel).

1 Bestrijden van brand en emissie gevaarlijke stoffen

1.1 Inleiding

Bij een ramp kan brand ontstaan of kunnen gevaarlijke stoffen vrijkomen. Het proces bestrijden van brand en emissie van gevaarlijke stoffen is een primair en voorwaardenscheppend proces bij het voorkomen en beperken van slachtoffers en/of letsel.

1.2 Doel

Doel van het proces is het voorkomen van uitbreiding en het terugdringen van de fysische oorzaak en de daarmee samenhangende fysische effecten van een ramp. Met dit proces beperkt de brandweer de kans op slachtoffers en ongevallen onder hulpverleners, geeft de brandweer toegang aan andere hulpverleners op de plaats van het incident en wordt de omvang van de schade beperkt.

1.3 Doelgroep

Onder de doelgroep vallen alle personen en dieren in het bedreigde gebied, inclusief de bij de hulpverlening betrokken personen.

1.4 Kritische proceselementen

Afstemming met andere brandweerprocessen is vereist. Het beschikbare personeel, materieel en materiaal wordt niet alleen voor het proces bestrijden van brand en emissie van gevaarlijke stoffen ingezet, maar is ook nodig voor andere brandweerprocessen zoals redden en technische hulpverlening. Vaak gaat bestrijden van brand en emissie van gevaarlijke stoffen vooraf aan dit laatste proces.

1.5 Uitvoering: activiteiten en verantwoordelijkheden

1.5.1 Activiteiten

Bij het bestrijden van brand en emissie van gevaarlijke stoffen moet een aantal specifieke activiteiten worden verricht. In het Operationeel Handboek Brandweer zijn de taken en bevoegdheden van operationele functionarissen beschreven. Ook staan in dit handboek de vastgelegde procedures voor onder andere het informeren/alarmeren van de officier Regionale Ongevalbestrijding Gevaarlijke Stoffen (ROGS) en de Leider Meetplan Organisatie (LMPO), het alarmeren van het gaspak- en/of ontsmettingsteam, de procedure gevaarlijke stoffen voor de centralist en de ongevalbestrijding gevaarlijke stoffen. Voor meer inhoudelijke informatie over brandbestrijding (principes, tactieken en technieken) wordt verder verwezen naar de Leidraad Brandweercompagnie (hoofdstuk 4).

1.5.2 Verantwoordelijkheden

De brandweer is verantwoordelijk voor de operationele uitvoering van het proces. Bij een groter incident of (dreiging van) een ramp zal worden opgeschaald volgens de Gecoördineerde Regionale Incidentbestrijding Procedure (GRIP). Het Coördinatie Team Plaats Incident (CTPI) of Commando Rampterrein (CoRT) is verantwoordelijk voor het rampterrein en wat daarbinnen gebeurt. Het effectgebied valt onder het Regionaal Operationeel Team (ROT).

1.6 (Operationele) voorbereiding en organisatie

De regionale brandweer draagt zorg voor de voorbereiding van het proces. Het proces valt onder het hoofd operationele zaken. Onderhoud van materieel en materiaal valt onder verantwoordelijkheid van de plaatselijke korpsen.

De gemeente heeft een ambitieniveau vastgesteld voor het maximale aantal meters te bestrijden vuurfront. Voor meer informatie hierover wordt verwezen naar de Leidraad Maatramp, Maatramp Drenthe, Leidraad Operationele Prestaties en het rapport Operationele Prestaties Drenthe 2002.

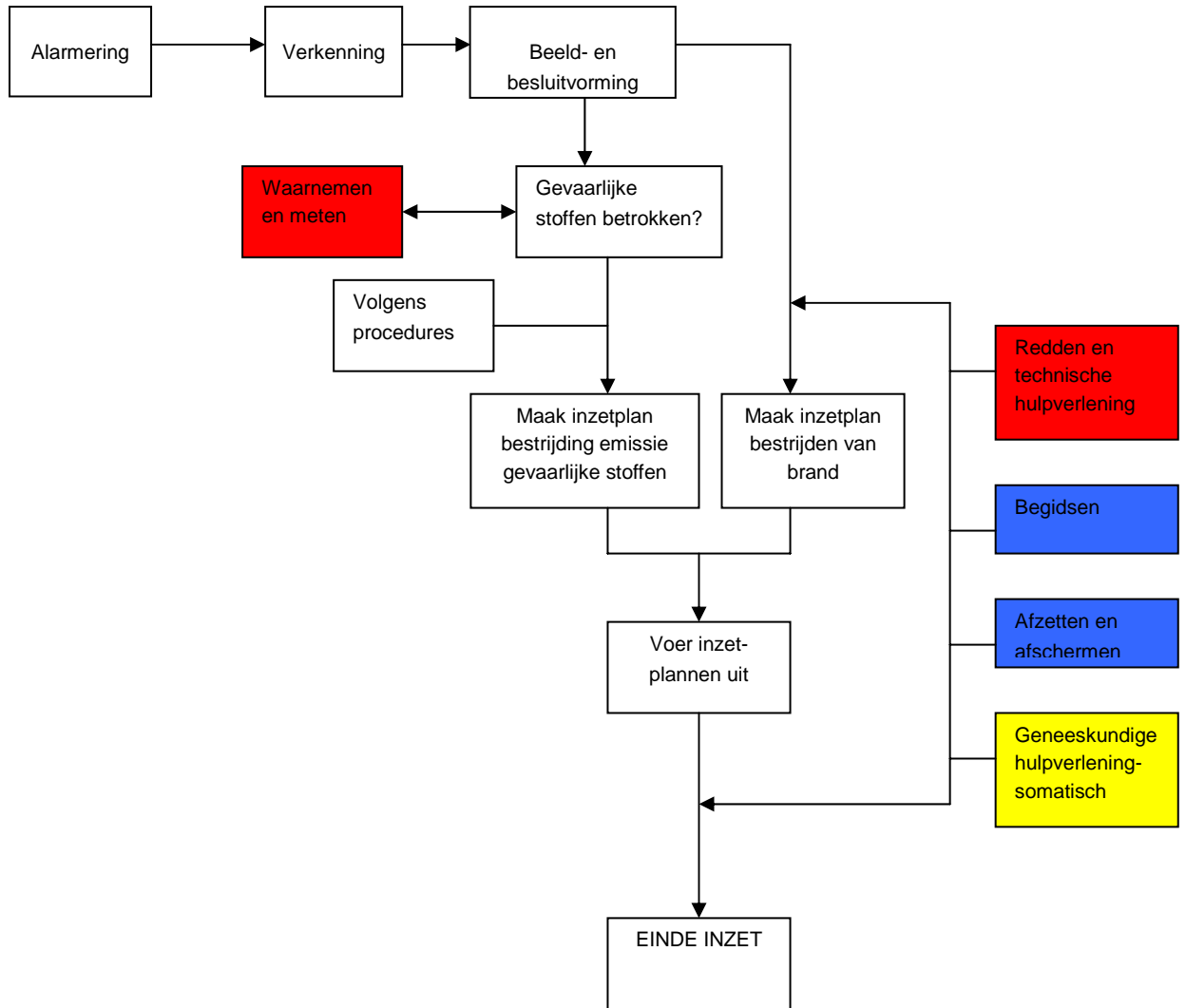
Binnen Drenthe is afstemming bereikt met de gemeentelijke korpsen over de door de korpsen te leveren functionarissen en middelen. Dit is vastgelegd op de meldkamer. Alarmering geschiedt automatisch.

De functie ROGS wordt vervuld door een Officier van Dienst (OvD)-brandweer van de gemeente Emmen, de functie LMPO door een OvD-brandweer uit Noord-Midden (piketfuncties). Het gaspakkenteam wordt geleverd door brandweer Emmen, het ontsmettingsteam door brandweer Emmen en Hoogeveen. Inzetprocedures en werkinstructies voor de LMPO en de meetploeg zijn terug te vinden in het Operationeel Handboek Brandweer.

1.7 Relaties met andere processen

Dit proces is randvoorwaardelijk voor een aantal andere rampenbestrijdingsprocessen zoals redden en technische hulpverlening, berging en identificatie van slachtoffers of strafrechtelijk onderzoek. Indirect is het proces aan de overige rampenbestrijdingsprocessen verwant. Hieronder wordt het proces schematisch weergegeven. Dit schema sluit aan op het stroomschema van hoofdstuk 1 op bladzijde 3.

Schematische weergave

2 Redden en technische hulpverlening

2.1 Inleiding

Redden en technische hulpverlening behoren tot de hoofdtaken van de brandweer. Het proces omvat alle maatregelen in de repressieve fase die genomen worden om mens en dier uit benarde omstandigheden te bevrijden en het omgevingsgevaar te beperken.

2.2 Doel

Het doel van dit proces is hulpbehoevende mensen en dieren zo spoedig mogelijk te bevrijden uit levensbedreigende en/of benarde situaties. Door middel van redding en technische hulpverlening krijgen slachtoffers toegang tot de geneeskundige hulpverleningsketen, waar (eerste) hulp geboden kan worden.

2.3 Doelgroep

Tot de doelgroep behoren alle personen en dieren in het bedreigde gebied die hulp nodig hebben.

2.4 Kritische proceselementen

Het proces wordt afgestemd op het proces geneeskundige hulpverlening-somatisch. Van belang hierbij is de aansluiting van de reddingscapaciteit van de brandweer (= aantal gewonden dat per uur kan worden bevrijd) op de eerstehulpcapaciteit van GHOR (= aantal gewonden aan wie per uur de benodigde eerste (levensreddende) medische hulp kan worden verleend inclusief het voor vervoer gereed maken).

Het proces bestrijden van brand en emissie gevaarlijke stoffen gaat in voorkomende gevallen vooraf aan het proces redden en technische hulpverlening. Alvorens met het daadwerkelijke redden te beginnen, wordt eerst de situatie gestabiliseerd en het rampterrein toegankelijk gemaakt voor hulpverleners.

2.5 Uitvoering: activiteiten en verantwoordelijkheden

2.5.1 Opschaling en hulpmiddelen

Bij melding van een klein incident alarmeert de centralist van de meldkamer Drenthe (MKD) in eerste instantie één basiseenheid. Bij een groter incident of (dreiging van) een ramp wordt in overleg met de OvD en/of de Regionaal Commandant van Dienst (RCvD) direct opgeschaald.

Uitgangspunt bij grootschalige technische hulpverlening is dat zoveel mogelijk slachtoffers zo snel mogelijk op een verantwoorde manier gered en in veiligheid gebracht worden. In de Leidraad Brandweercompagnie staat beschreven welke voertuigen en hulpmiddelen een brandweercompagnie hiervoor ter beschikking heeft.

2.5.2 Tactiek

Globaal zijn drie tactieken van technische hulpverlening te onderscheiden:

- scoop en run tactiek;
- eenvoudige reddingen;
- complexe bevrijdingen.

Bij de scoop en run tactiek worden slachtoffers aan de hand meegenomen uit het rampgebied. Deze slachtoffers zitten niet of nauwelijks bekneld. Ze zijn in het rampterrein aanwezig, maar zijn niet in staat om zichzelf in veiligheid te brengen (door bijvoorbeeld shock, paniek etc.). Deze tactiek vereist geen materieel.

Bij eenvoudige reddingen worden slachtoffers met de standaarduitrusting van een tankautospuit gered.

Bij complexe bevrijdingen gaat het om reddingen waarbij, naast het standaardmaterieel van de tankautospuit (TS), speciaal materieel moet worden ingezet om slachtoffers te bevrijden (bijvoorbeeld technische hulpverleningsuitrusting van de brandweercompagnie of extra hijsmaterieel).

Niet ieder slachtoffer hoeft met dezelfde mate van urgentie te worden gered. Prioriteiten worden gesteld als het gaat om welke slachtoffers het eerst gered moeten worden. De technische hulpverlening is dan afhankelijk van het triageproces¹ van de GHOR. De triage vindt plaats door de GHOR-functionarissen, waarna de brandweer op advies van de GHOR de meest zwaargewonde slachtoffers bevrijdt en afvoert naar een gewondennest.

2.5.3 Fasen

In het proces redden en technische hulpverlening worden verschillende fasen onderscheiden. In de praktijk lopen deze fasen vaak in elkaar over.

Fase 1

- De bevelvoerder start met de verkenning van het TS-vak.
- Het TS-personeel start met redden van slachtoffers die eenvoudig in veiligheid zijn te brengen (scoop en run en eenvoudige bevrijding).
- De pelotonscommandant (PC) coördineert, in samenwerking met de geneeskundige discipline, de eerste hulp, de verzorging in de gewondennesten en de afvoer van gewonden.
- De PC en de bevelvoerders stellen samen op basis van detailverkenningen het eerste werkplan op.

Tijdens deze fase wordt gebruik gemaakt van de eerste hulpmaterialen en de persoonlijke beschermingsmiddelen uit de TS en de haakarmbak basisuitrusting.

Fase 2

- De bevelvoerders vervolgen de verkenning door te zoeken naar (nog) niet gelokaliseerde en gemakkelijk te bereiken slachtoffers die in levensgevaar verkeren.
- Het TS-personeel gaat op basis van het 1e werkplan door met het bevrijden van gemakkelijk te bereiken slachtoffers (scoop en run en eenvoudige bevrijding).

¹ Triage is de indeling van gewonden naar aard van verwondingen.

- De PC stelt samen met de bevelvoerders een 2e werkplan op voor de bevrijding van slachtoffers waarvoor meer dan één TS en/of gereedschappen en reddingstechnieken nodig zijn.

De hulpmaterialen zijn dezelfde als uit fase 1.

Fase 3

- Het TS-personeel houdt zich nu bezig met het zoeken naar en bevrijden van slachtoffers die ingesloten/bekneld zijn (eenvoudige bevrijding).

De hulpmaterialen zijn dezelfde als uit fase 1.

Fase 4

- Onder directe leiding van de PC richt het TS-personeel zich op het redden van zeer moeilijk te bevrijden slachtoffers (complexe bevrijding).

In deze fase wordt gebruik gemaakt van extra hulpmiddelen zoals de haakarmbak met specialistische uitrusting (o.a. elektronisch lokaliseertoestel), reddingshonden, etc.

Tijdens alle fasen worden slachtoffers, die niet opgespoord of bevrijd hoeven te worden, door geneeskundige hulpverleners behandeld en afgevoerd. De brandweer stelt de geneeskundige hulpverleners zo veel mogelijk in staat om de noodzakelijk medische hulp op de vindplaats te bieden, ook als het slachtoffer nog niet bevrijd is en in veiligheid gebracht kan worden.

2.5.4 Technieken

Voor het redden van slachtoffers zijn verschillende technieken te onderscheiden. Deze staan verder uitgewerkt in de Leidraad Brandweercompagnie.

2.5.5 Verantwoordelijkheden

Het proces valt onder verantwoordelijkheid van de brandweer. De bevelvoerder geeft leiding aan de bemanning van een basiseenheid (TS). Hij staat onder directe leiding van een Ovd. De Ovd geeft als pelotonscommandant (PC) leiding aan maximaal 4 basiseenheden (peloton).

2.6 (Operationele) voorbereiding en organisatie

De regionale brandweer draagt zorg voor de voorbereiding van het proces en het onderhoud van materieel en materiaal. De voorbereiding van dit proces valt onder het hoofd alarmcentrale en operationele zaken.

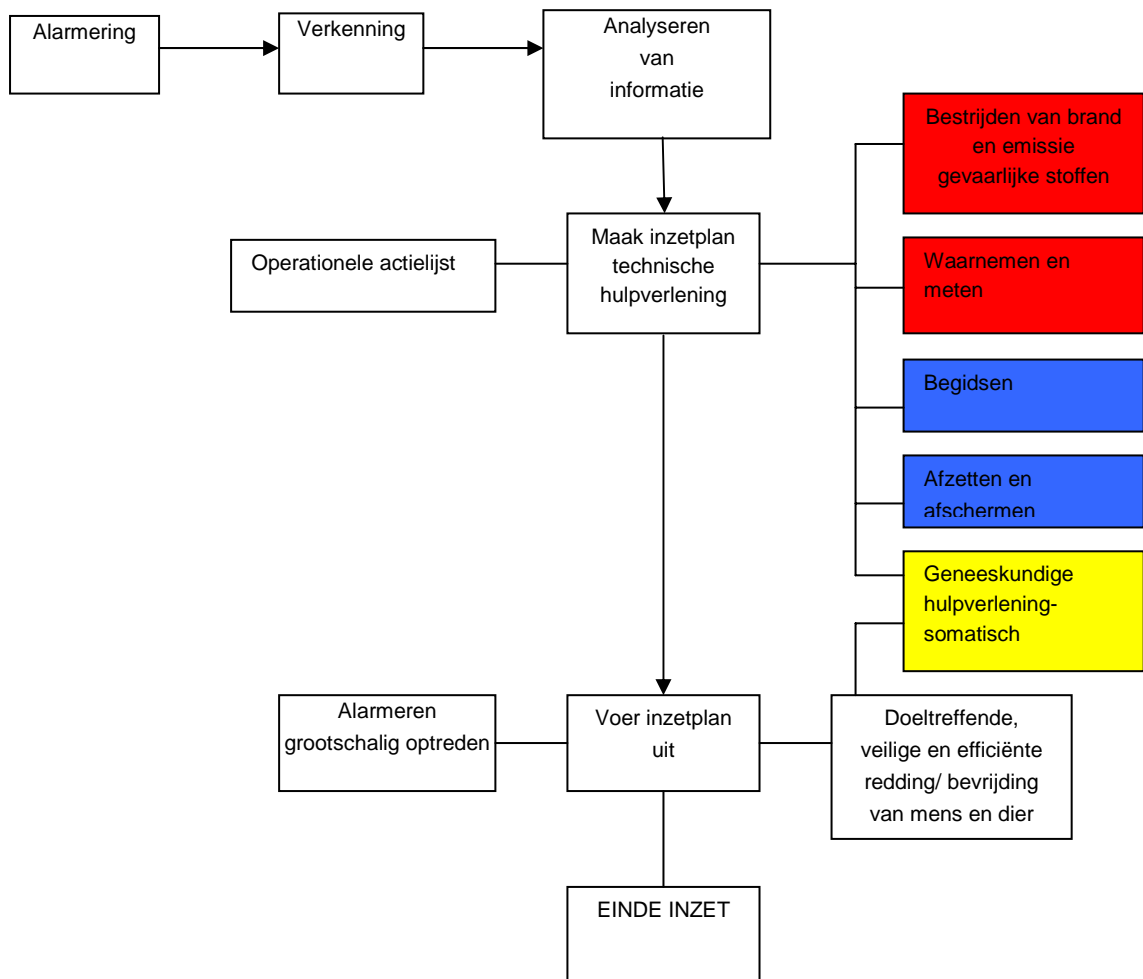
De gemeente heeft een ambitieniveau vastgesteld voor het aantal te redden personen. Voor meer informatie hierover wordt verwezen naar de Leidraad Maatramp, Maatramp Drenthe (2001), Leidraad Operationele Prestaties en het rapport Operationele Prestaties Drenthe 2002.

Binnen Drenthe is afstemming bereikt met de gemeentelijke korpsen over de door de korpsen te leveren functionarissen en middelen. Dit is vastgelegd op de meldkamer. Alarmering geschiedt automatisch.

2.7 Relaties met andere processen

Het stroomschema hieronder geeft de relatie weer tussen de verschillende rampbestrijdingsprocessen. Dit stroomschema sluit aan op het stroomschema uit hoofdstuk 1 van pagina 3.

Schematische weergave

3 Ontsmetten van mens en dier

3.1 Inleiding

Na emissie van chemische, biologische of nucleaire stoffen kunnen hulpverleners, burgers en/of dieren in- en/of uitwendig besmet zijn geraakt met één van deze gevaarlijke stoffen. Om de dreiging van de gevaarlijke stof voor de slachtoffers en hun omgeving weg te nemen, worden alle besmette personen en dieren ontsmet. Bij inzet van het gaspakkenteam voor het stabiliseren van een ongevalsituatie vindt ontsmetting van de gaspakkendragers plaats. Het proces ontsmetten van mens en dier omvat zowel het grootschalige ontsmetten van de bevolking alsook het kleinschalige ontsmetten van hulpverleners.

3.2 Doel

Het doel van het proces is het zo spoedig mogelijk ontsmetten van mens en dier om de gevolgen van chemische, biologische en/of radioactieve besmetting (zowel inwendig als uitwendig) te voorkomen of te beperken.

3.3 Doelgroep

De doelgroep omvat alle mensen en dieren in het besmette gebied.

3.4 Kritische proceselementen

Voor een succesvolle uitvoering van dit proces is het van belang besmette mensen en/of dieren zo spoedig mogelijk te isoleren en het effectgebied af te sluiten. Behalve besmette burgers en dieren moeten ook onder andere transportmiddelen en hulpverleners ontsmet worden om verspreiding van de besmetting te beperken. Afstemming met het proces ontsmetten van voertuigen en infrastructuur is hierbij van belang.

De Brandweerwet (1985) draagt de zorg voor ontsmetting op aan de regionale brandweer. Het proces heeft echter nauwe banden met de gemeente (voorlichting) en de GHOR. Vooral de samenwerking tussen de brandweer en de GGD is belangrijk. De GGD is de voornaamste adviseur bij het besluit de bevolking wel of niet te ontsmetten, de wijze van ontsmetting en de nazorg. Verder spelen de inspecties voor de volksgezondheid een beleidsbepalende rol.

3.5 Uitvoering: activiteiten en verantwoordelijkheden

3.5.1 Kleinschalige ontsmetting hulpverleners

In regionaal verband is een ontsmettingsteam met materieel beschikbaar. Dit ontsmettingsteam (geleverd door brandweer Emmen en Hoogeveen) kan in het grootste gedeelte van Drenthe binnen 30-45 minuten ter plaatse zijn. Voor de gebieden waar dit niet gehaald wordt, zijn interregionale afspraken gemaakt. Het ontsmettingsteam is zodanig uitgerust dat incidenten van beperkte omvang effectief kunnen worden bestreden. Voor grotere incidenten wordt een beroep gedaan op de buurregio's.

Voor de uitvoering van kleinschalige ontsmetting van hulpverleners geldt de procedure "B03 Procedure alarmeren gaspak- of ontsmettingsteam" uit het Operationeel Handboek Brandweer.

3.5.2 Grootschalige ontsmetting van mens en dier

Kerntaken in het kader van grootschalige ontsmetting van mens en dier zijn:

- analyse van de situatie;
- opstellen van plan van aanpak;
- beschikbaar krijgen van personeel;
- daadwerkelijke inzet;
- informeren van de bevolking.

Uitgangspunt bij ontsmetting van mensen is dat de betrokkenen niet gewond zijn. Wanneer dit wel het geval is, zal per individu beoordeeld worden of medische hulpverlening voorrang krijgt boven ontsmetting of andersom.

Er zijn twee manieren waarop grootschalige ontsmetting van de bevolking uitgevoerd kan worden:

1. De bevolking wordt geadviseerd zich thuis te douchen en de kleding/woon omgeving te reinigen.
2. Er vindt een georganiseerde ontsmetting in ontsmettingscentra plaats.

Welke manier van ontsmetten toegepast wordt, is afhankelijk van de graad van omgevingsbesmetting. Bij een licht besmettingsniveau kan gekozen worden voor alternatief 1, bij een hoger besmettingsniveau voor alternatief 2. De voor- en nadelen van beide manieren zijn in de volgende tabel weergegeven.

	Voordelen	Nadelen
1. Thuis ontsmetten	uitsluitend voorlichting nodig	risico voortdurende/uitbreiding van besmetting
2. In centra ontsmetten	<ul style="list-style-type: none"> • de mate van individuele besmetting kan worden vastgesteld; • efficiencyvoordelen door schaalomvang; • eventueel noodzakelijk individueel medisch traject kan worden bepaald; • mogelijkheden voor koppeling overige zorgtaken; • verdere verspreiding van besmetting kan tegen worden gegaan. 	<ul style="list-style-type: none"> • omvangrijke organisatie; • collectief gebeuren kan weerstanden oproepen; • ook "persoonlijke bezittingen" en huisdieren moeten ontsmet worden, dit kan een obstakel vormen; • goede voorlichting is noodzakelijk om bezwaren te overwinnen.

Afhankelijk van de beschikbare tijd en voorbereiding kunnen in de ontsmettingscentra gescheiden behandelkanalen voor verschillende categorieën slachtoffers gecreëerd worden. In het belang van een snelle ontsmetting kan het noodzakelijk zijn uitsluitend te voorzien in de technische basisvoorzieningen en over andere bezwaren heen te stappen.

De uitvoering van de ontsmetting geschiedt in nauwe samenwerking met de GHOR. Het contact en het werken met de te ontsmetten slachtoffers geschiedt primair door (para)medisch geschoolden (waaronder EHBO-ers en medewerkers Rode Kruis). De brandweer verleent de benodigde materiële en logistieke ondersteuning.

In Drenthe zijn nog geen concrete voorbereidingen getroffen voor het organiseren van grootschalige ontsmetting van de bevolking.

3.5.3 Verantwoordelijkheden

Het proces valt onder verantwoordelijkheid van de brandweer. Het ontsmetten van burgers en hulpverleners in het brongebied vindt plaats onder leiding van het CoRT. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van aanwezige middelen voor de decontaminatie van hulpverleners. Het ontsmetten in het effectgebied vindt plaats onder aansturing van het ROT. De uitvoering van de ontsmetting van de bevolking geschiedt in nauwe samenwerking met de GHOR.

3.6 (Operationele) voorbereiding en organisatie

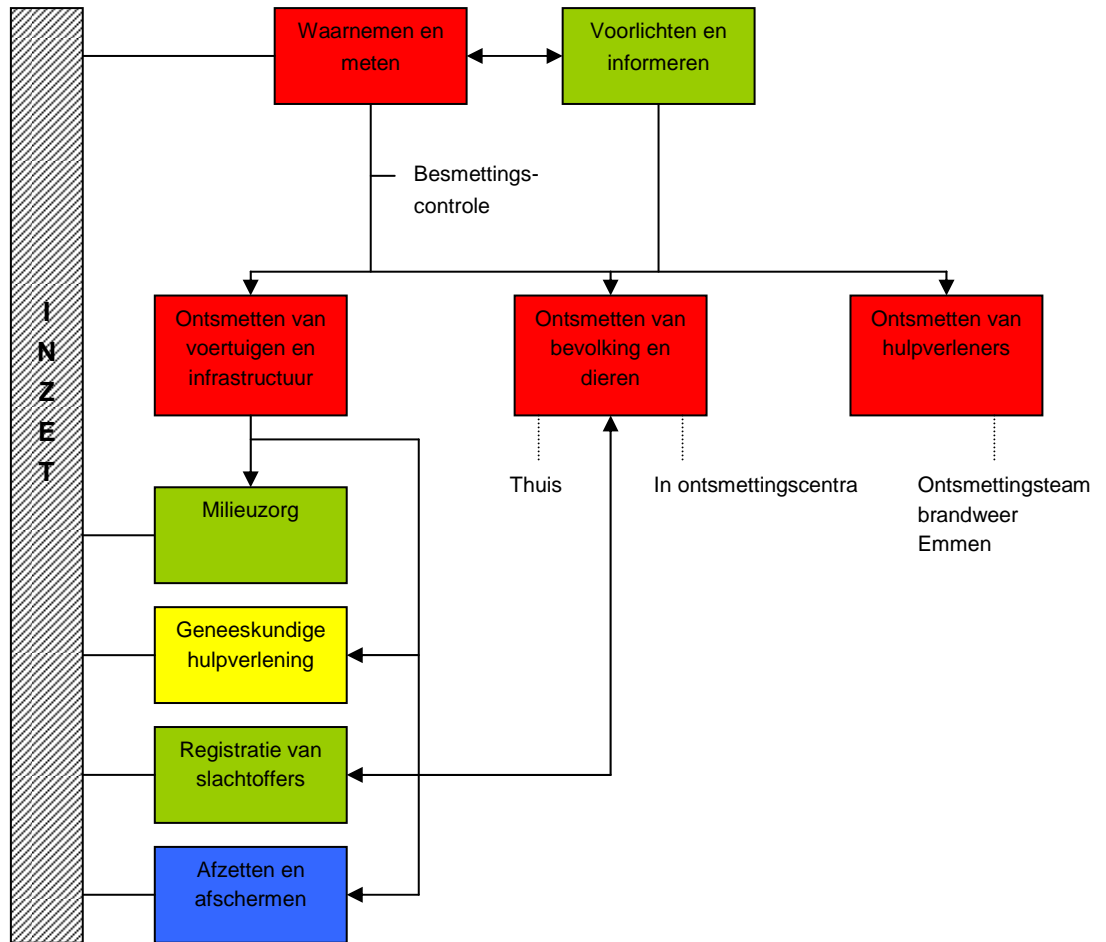
De regionale brandweer draagt zorg voor de voorbereiding van het proces. In Drenthe moet nog vorm gegeven worden aan grootschalige ontsmetting van de bevolking.

3.7 Relaties met andere processen

Ontsmetting van mens en dier gaat samen met een groot aantal andere processen. Bij inwendige besmetting bestaat er een directe relatie met de openbare preventieve volksgezondheid, wanneer personen bijvoorbeeld massaal moeten worden ingeënt of moeten worden geïsoleerd. Voorlichting speelt een belangrijke rol, met name met betrekking tot de gezondheidseffecten en de (te treffen) medisch hygiënische maatregelen.

Onderstaand schema geeft de relaties tussen de verschillende rampbestrijdingsprocessen weer. Dit stroomschema sluit aan op het stroomschema van hoofdstuk 1 van pagina 3.

Schematische weergave

4 Ontsmetten van voertuigen en infrastructuur

4.1 Inleiding

Na emissie van chemische, biologische of nucleaire stoffen kan zich de situatie voordoen dat infrastructuur, objecten en/of burgervoertuigen besmet zijn geraakt en/of hulpverleningsmateriaal besmet raakt tijdens de inzetfase. Om de dreiging van de gevaarlijke stof voor de omgeving weg te nemen en verspreiding en uitbreiding te voorkomen, is ontsmetten noodzakelijk. Dit geldt met name voor voertuigen die in gebruik zijn voor de hulpverleningsketen en de logistiek.

4.2 Doel

Het doel van het proces is het zo spoedig mogelijk ontsmetten van hulpverleningsmaterieel, (burger)voertuigen, infrastructuur en objecten om de gevolgen van chemische, biologische en/of radioactieve besmetting te voorkomen of te beperken.

4.3 Doelgroep

De doelgroep omvat alle infrastructuur, objecten, voertuigen en hulpverleningsmaterieel.

4.4 Kritische proceselementen

Ontsmetting van hulpverleningsmaterieel is essentieel om de verzorging/logistiek in stand te kunnen houden. Alleen op deze wijze is een goederenstroom tussen besmet en onbesmet gebied mogelijk zonder verdere besmetting. Ook moet er bijzondere aandacht geschonken worden aan overig rollend hulpverleningsmaterieel, zoals ambulances.

Rekening moet worden gehouden met de opvang en afvoer van afvalproducten ten gevolge van de ontsmetting. Bij ontsmetting met water bijvoorbeeld ontstaat het probleem van besmet afvalwater. Dit moet zoveel mogelijk worden opgevangen en weggehouden van riolering, bodem en oppervlaktewater.

4.5 Uitvoering: activiteiten en verantwoordelijkheden

4.5.1 Activiteiten

Het ontsmetten van voertuigen en infrastructuur is een wettelijke taak van de (regionale) brandweer (Brandweerwet 1985). Bij het besluit al of niet materieel te ontsmetten en de wijze van ontsmetten is gedurende de repressieve fase de (regionale) brandweer de belangrijkste adviseur van de operationeel leidinggevende.

Kerntaken in het kader van de ontsmetting zijn:

- analyse van de situatie;
- opstellen van plan van aanpak;
- beschikbaar krijgen van personeel;
- daadwerkelijke inzet;
- informeren van de bevolking.

Ontsmettingslocaties voor hulpverleningsmaterieel worden op de uitgangstelling of in het rampterrein ingericht. Ontsmetting van voertuigen gebeurt door “wasstraten” of vergelijkbare voorzieningen aan te brengen. Bovendien wordt voor veel goederen op de grens van besmet/onbesmet gebied door materieelruil een roulatiesysteem in stand gehouden, waardoor niet voortdurend hoeft te worden ontsmet.

Bij lokale problemen kan de besmetting van personen, voertuigen en materieel soms worden beperkt door de infrastructuur te ontsmetten. Wanneer de hulpverlening aan mensen in het besmette gebied nog plaatsvindt, gaat de hoogste prioriteit uit naar aan- en afvoerwegen, knooppunten en locaties waarvan de hulpverlening gebruik maakt. Er is minder haast bij het ontsmetten van besmette voertuigen, dan bij het ontsmetten van personen.

4.5.2 Verantwoordelijkheden

Het ontsmetten van (hulpverlenings)voertuigen in het brongebied vindt plaats onder leiding van het CoRT. Ontsmetting in het effectgebied vindt plaats onder aansturing van het ROT. Binnen het ROT is de regionaal commandant aanspreekpunt voor dit proces. Het ontsmettingsteam wordt geleverd door brandweer Emmen en Hoogeveen.

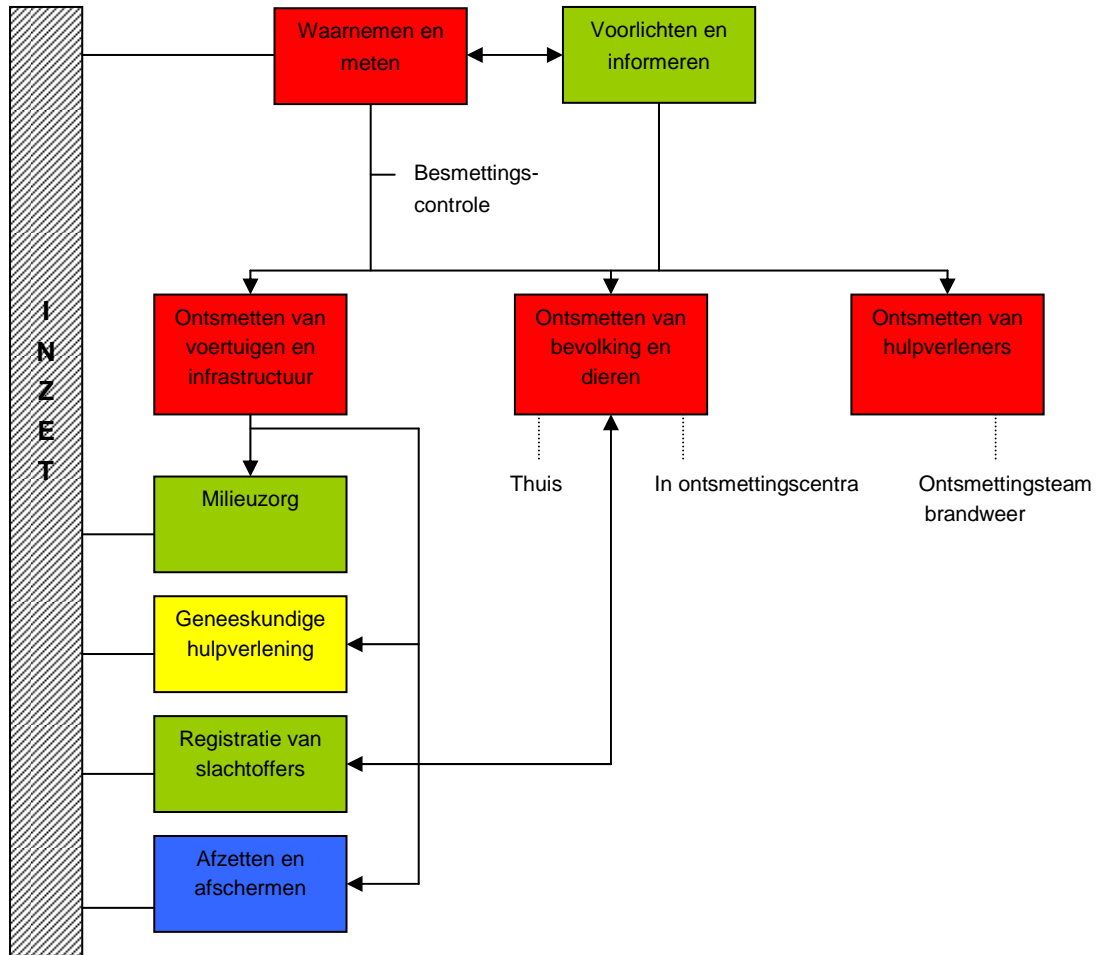
4.6 (Operationele) voorbereiding en organisatie

De regionale brandweer draagt zorg voor de voorbereiding van het proces. In Drenthe moet nog vorm gegeven worden aan het grootschalig ontsmetten van voertuigen en infrastructuur.

4.7 Relaties met andere processen

Ontsmetting van voertuigen en infrastructuur gaat samen met een groot aantal andere processen. Onderstaand schema geeft de relaties tussen de verschillende rampbestrijdingsprocessen weer. Dit stroomschema sluit aan op het stroomschema uit hoofdstuk 1 van pagina 3.

Schematische weergave

5 Waarnemen en meten

5.1 Inleiding

Bij rampsituaties en ongevallen is het belangrijk snel de beschikking te hebben over informatie over de gevaarstoestand zodat de nodige maatregelen getroffen kunnen worden. Dit waarnemen en meten gebeurt door gespecialiseerde meetploegen van de brandweer en functionarissen ROGS, in samenwerking met de alarmcentrale en de Leider Meetplanorganisatie.

5.2 Doel

Het doel van waarnemen en meten is het verkennen, georganiseerd verzamelen en analyseren van (meet)gegevens en monsters over de aard, ernst en omvang van een gevaarstoestand, teneinde beslissingen over de veiligheid van de bevolking en de hulpverleners te kunnen nemen.

Waarnemen en meten levert de feitelijke informatie om veronderstellingen over de situatie in zowel het bron- als het effectgebied te kunnen verifiëren en/of een beter beeld op te bouwen. Dit is van groot belang voor de directe bestrijding van het incident en de beleidsbepaling.

5.3 Doelgroep

Tot de doelgroep behoort de gehele bevolking en de organisaties en personen die bij de incidentbestrijding betrokken zijn.

5.4 Kritische proceselementen

Gevaarlijke stoffen kunnen zich snel verspreiden. Bij een voor Nederland gemiddelde windsnelheid van 5 meter per seconde beweegt het front van een gaswolk met bijna 30 km per uur. Voor de alarmering van bedreigde gebieden bij ontsnapping van een gaswolk zijn dus slechts enkele minuten beschikbaar. Waarnemen en meten zijn dan ook zeer belangrijk tijdens de eerste fase van de hulpverlening.

Met name in de eerste fase van de hulpverlening worden besluiten op basis van globale schattingen genomen. Voor een goede onderbouwing van de besluitvorming over maatregelen ten aanzien van de veiligheid van de bevolking is het noodzakelijk dat uiterlijk binnen één uur na de eerste melding van het ongeval een duidelijk beeld van de grootte van het gevaar in het effectgebied gegeven kan worden. Meetploegen moeten daarom zo spoedig mogelijk worden ingezet. De eerste meetploegen moeten binnen ongeveer 30 minuten na alarmering op de (eerste) meetlocatie aanwezig zijn. De meetgegevens worden zo accuraat mogelijk geregistreerd.

5.5 Uitvoering: activiteiten en verantwoordelijkheden

Het waarnemen en meten is een taak van de (regionale) brandweer (Brandweerwet 1985). Waarnemen en meten wordt ter plaatse van de calamiteit (brongebied) en bij ongevallen met gevaarlijke stoffen ook in het benedenwindse gebied (effectgebied) uitgevoerd.

5.5.1 Brongebied

In het brongebied worden maatregelen getroffen om de omvang en de gevolgen van het ongeval te beperken. Voor het waarnemen en meten in het brongebied kunnen de volgende functionarissen/eenheden worden ingezet:

- Brandweereenheden: De eerst aankomende brandweereenheden plegen de eerste gevaarsinschatting. Op basis daarvan kan door hen een verkenning of een spoedeisende redding worden ingezet.
- Officier van Dienst: De OvD is de operationeel leidinggevende van de brandweer op de plaats van het incident. Na aankomst zal hij een gevaarsinschatting maken, zo mogelijk met behulp van het (telefonisch) advies van de functionaris ROGS. Op basis daarvan zal hij de inzetstrategie bepalen.
- Functionaris ROGS: Deze adviseert in eerste instantie de OvD telefonisch over de wijze waarop het incident met gevaarlijke stoffen bestreden moet worden. Na aankomst op de plaats van het incident zal hij als adviseur aan het CTPI of CORT worden toegevoegd.
- Meetploegen: Op aanwijzing van de functionaris ROGS kan de alarmcentrale (AC) meetploegen alarmeren voor een inzet in het brongebied. De functionaris ROGS stuurt de meetploegen aan die in het brongebied ingezet worden.

Voor het stabiliseren van bepaalde ongevalsituaties en het ontsmetten van hulpverleners in het brongebied worden verder gaspakken- en ontsmettingsteams ingezet.

- **Functionaris ROGS**

De functionaris ROGS:

- informeert en adviseert de OvD, de RCvD en het bevoegd gezag over gevaarlijke stoffen in het brongebied.
- adviseert over het in werking stellen van het regionaal meetplan (als dit niet al gebeurd is):
 - o het opstarten van het regionaal meetplan,
 - o het bepalen van het juiste moment van ontruiming,
 - o het inzetten van één of meerdere meetploegen ter plaatse van het ongeval.
- initieert de inzet van een LMPO.
- is bevoegd om in het brongebied meetploegen in te zetten en geeft leiding aan deze meetploegen.

- **Het gaspakken- en ontsmettingsteam**

Voor het stabiliseren van bepaalde ongevalsituaties kunnen brandweermensen in gaspakken worden ingezet. Dit gebeurt bijvoorbeeld bij het dichten van een gat in een tankwand van een vrachtauto geladen met een gevaarlijke stof. Waar gaspakken zijn ingezet, vindt altijd een ontsmetting plaats door specialisten. Het gaspakkenteam wordt geleverd door brandweer Emmen. Het ontsmettingsteam wordt geleverd door brandweer Emmen en Hoogeveen.

5.5.2 Effectgebied

Het waarnemen en meten in het effectgebied is een taak van de waarschuwings- en verkenningdienst (WVD). Andere taken van de WVD zijn:

- het verkennen van de gevarezone;
- het interpreteren van de verkregen gegevens, dat wil zeggen het aangeven van de ernst en de ontwikkeling van de bedreiging;

- het adviseren over de mogelijkheden om de gevolgen te beperken inclusief het waarschuwen en alarmeren van de bevolking via o.a. het waarschuwings- en alarmeringsstelsel (WAS).

Binnen de WVD worden de volgende (groepen) van functionarissen onderscheiden:

1. LMPO;
2. meetploegen.

- **Leider Meetplanorganisatie**

De LMPO:

- is bevoegd om rondom het effectgebied meetploegen in te zetten en geeft leiding aan deze meetploegen.
- heeft de leiding over de uitvoering van het regionale meetplan en evalueert de gegevens over de ongevalsituatie.
- heeft een informerende en adviserende functie voor de OvD, de RCvD en het bevoegd gezag over gevaarlijke stoffen in het effectgebied.
- adviseert de RCvD en het bevoegd gezag over het geven van luid alarm van één of meer sirenes om de bevolking te informeren over (dreigend) gevaar van gevaarlijke stoffen.
- adviseert de RCvD en het bevoegd gezag over het juiste moment van evacuatie.
- heeft in de functie van staffunctionaris inlichtingen de expliciete taak het actief verkrijgen van alle inlichtingen die tot een compleet beeld van de situatie bijdragen.

- **Meetploegen**

De LMPO kan de meetploegen via de AC alarmeren. Een meetploeg bestaat uit twee hiervoor opgeleide brandweermanfunctionarissen (verkenner gevaarlijke stoffen). De meetploegen verzamelen door verkenningen en metingen gegevens over de aanwezigheid van een gevaarlijke stof. De LMPO kan op basis van deze gegevens de verspreiding van een gevaarlijke stof in kaart brengen. In principe worden de meetploegen ingezet bij het uitvoeren van metingen in de omgeving van het effectgebied, maar ze kunnen ook in het brongebied ingezet worden. Bijlage 7.9 van het Operationeel Handboek geeft een overzicht van de uitrusting van de meetploegen.

5.5.3 Activiteiten

In het kort worden de volgende activiteiten verricht:

- De LMPO wordt door de AC gealarmeerd, afhankelijk van de melding hetzij automatisch of in opdracht van de ROGS.
- Na ontvangst van de eerste informatie over het incident geeft de LMPO aan de AC door welke meetploeg(en) gewaarschuwd moeten worden. Ook de functionaris ROGS kan eventueel een meetploeg laten alarmeren voor metingen in het brongebied.
- De LMPO maakt aan de hand van de (door AC of functionaris ROGS) verstrekte gegevens een eerste inschatting van de grootte van het mogelijke effectgebied.
- Vervolgens zoekt de LMPO contact met de gealarmeerde meetploeg(en) en verstrekt de eerste meetopdracht.
- De meetploeg gaat op weg naar het opgegeven meetpunt, verricht de metingen en geeft de meetresultaten door aan de LMPO.
- Na ontvangen van de eerste meetresultaten stelt de LMPO zijn plot zonodig bij en geeft eventueel nieuwe opdrachten aan de meetploeg(en).
- Na analyse van de meetresultaten adviseert de LMPO het ROT en het bevoegd gezag over de acute veiligheid, gezondheidsrisico's en het milieu. Indien nodig adviseert hij om bepaalde woonwijken te waarschuwen en het waarschuwings- en alarmeringsplan op te starten.

- De ROGS en de LMPO houden elkaar continu op de hoogte van relevante informatie over de situatie in het bron- en effectgebied.
- Indien nodig vindt ontsmetting van de meetploegen plaats.

De inzetprocedure en werkinstructies voor de LMPO zijn terug te vinden in bijlage 7.3 van het Operationeel Handboek Brandweer. Bijlage 7.4 van datzelfde handboek geeft het werkproces van de LMPO uitgezet in de tijd weer. De inzetprocedure en werkinstructies meetploeg zijn terug te vinden in bijlage 7.8.

5.5.4 Verantwoordelijkheden

De LMPO (effectgebied) en de functionaris ROGS (brongebied) geven leiding aan de operationele uitvoering van het proces. Binnen het ROT is de RCvD aanspreekpunt voor het proces.

De regionale brandweer is verantwoordelijk voor het in stand houden van de (inhoud) van de meetkisten die de meetploegen ter beschikking staan. Van de gemeentelijke korpsen als beheerder wordt verwacht dat zij de inhoud van de meetkisten regelmatig controleren, batterijen controleren en eventueel vervangen etc. Het voor de meetploeg beschikbaar hebben van een (brandweer)voertuig met tenminste twee ademluchttoestellen valt onder de verantwoordelijkheid van elk individueel gemeentelijk korps.

De directe aansturing van de meetploegen behoort tot het bedrijfsproces van de alarmcentrale. De aanwezige LMPO interpreteert de meetresultaten. Hij adviseert op basis van deze interpretatie en andere informatie het bestuur over de te nemen maatregelen ter bescherming van de bevolking. Op de plaats incident brengt de functionaris ROGS advies uit aan het lokale commando.

5.6 (Operationele) voorbereiding en organisatie

De regionale brandweer zorgt voor de voorbereiding van het proces.

De gemeente heeft een ambitieniveau vastgesteld voor het oppervlakte te bemeten gebied. Voor meer informatie hierover wordt verwezen naar Leidraad Maatramp, Maatramp Drenthe (2001), Leidraad Operationele Prestaties en het rapport Operationele Prestaties Drenthe 2002.

De LMPO heeft twee (vorbereide) werkplekken tot zijn beschikking: een werkplek op de AC en een mobiele werkplek in zijn voertuig (het OvD-voertuig van brandweer Assen). Afhankelijk van de aard en grootte van het ongeval zal de LMPO naar de werkplek op de AC gaan of direct ter plaatse gaan om de meetploegen aan te sturen. De bijlagen 7.5 en 7.6 van het Operationeel Handboek Brandweer geven de voorzieningen weer die voor de werkplekken zijn voorbereid.

In Drenthe wordt gewerkt met piketregeling voor de LMPO en de functionaris ROGS. Meetploegen worden door de gemeentelijke korpsen geleverd.

Ter voorbereiding voor het proces waarnemen en meten is een aantal plannen en procedures opgesteld. Dit zijn:

1. het regionale meetplan;
2. het (regionale) oefenbeleidsplan;
3. alarmeringsprocedures.

Ad 1 Regionale meetplan

Wanneer er sprake is van het ongecontroleerd verspreiden van gevaarlijke stoffen buiten de directe omgeving van het incident, zal het regionale meetplan door de Ovd of de functionaris ROGS in werking worden gesteld.

Het regionaal meetplan omvat de organisatie, de werkwijze, de uitrusting van de LMPO en de meetploegen. In het plan wordt organisatorisch en technisch beschreven hoe, op basis van de over het ongeval bekende informatie, de verspreiding van een gevaarlijke stof (gas of damp) in het effectgebied in kaart kan worden gebracht. Het plan kan als draaiboek voor de LMPO worden beschouwd.

Ad 2 Oefenbeleidsplan

In het oefenbeleidsplan staat beschreven welke oefeninspanning nodig is om de eenheden en functionarissen operationeel te houden. Per meetploeg zijn maximaal vier verkenner gevaarlijke stoffen geoefend. Oefeningen worden door de districten georganiseerd. Afstemming van de oefeningen en het bewaken van de kwaliteit is een taak van de coördinatoren oefenbeleid van de districten.

Ad 3 Alarmeringsprocedures

De volgende alarmeringsprocedures zijn van toepassing op gevaarlijke stoffen in het algemeen en op waarnemen en meten in het bijzonder:

- B01 Procedure gevaarlijke stoffen voor de centralist. Deze bestaat uit:
 - B01-1 Gevaarlijke stoffen: algemeen
 - B01-2 Procedure melding met *eventueel* kans op gevaarlijke stoffen
 - B01-3 Procedure melding met gevaarlijke stoffen
 - B01-4 Procedure alarmeren meetploegen
 - B01-5 Registratieformulier voor melding met gevaarlijke stoffen
- B02 Procedure informeren/alarmeren ROGS/LMPO
- B03 Procedure alarmeren gaspak- of ontsmettingsteam
- B04 Procedure WAS voor de centralist

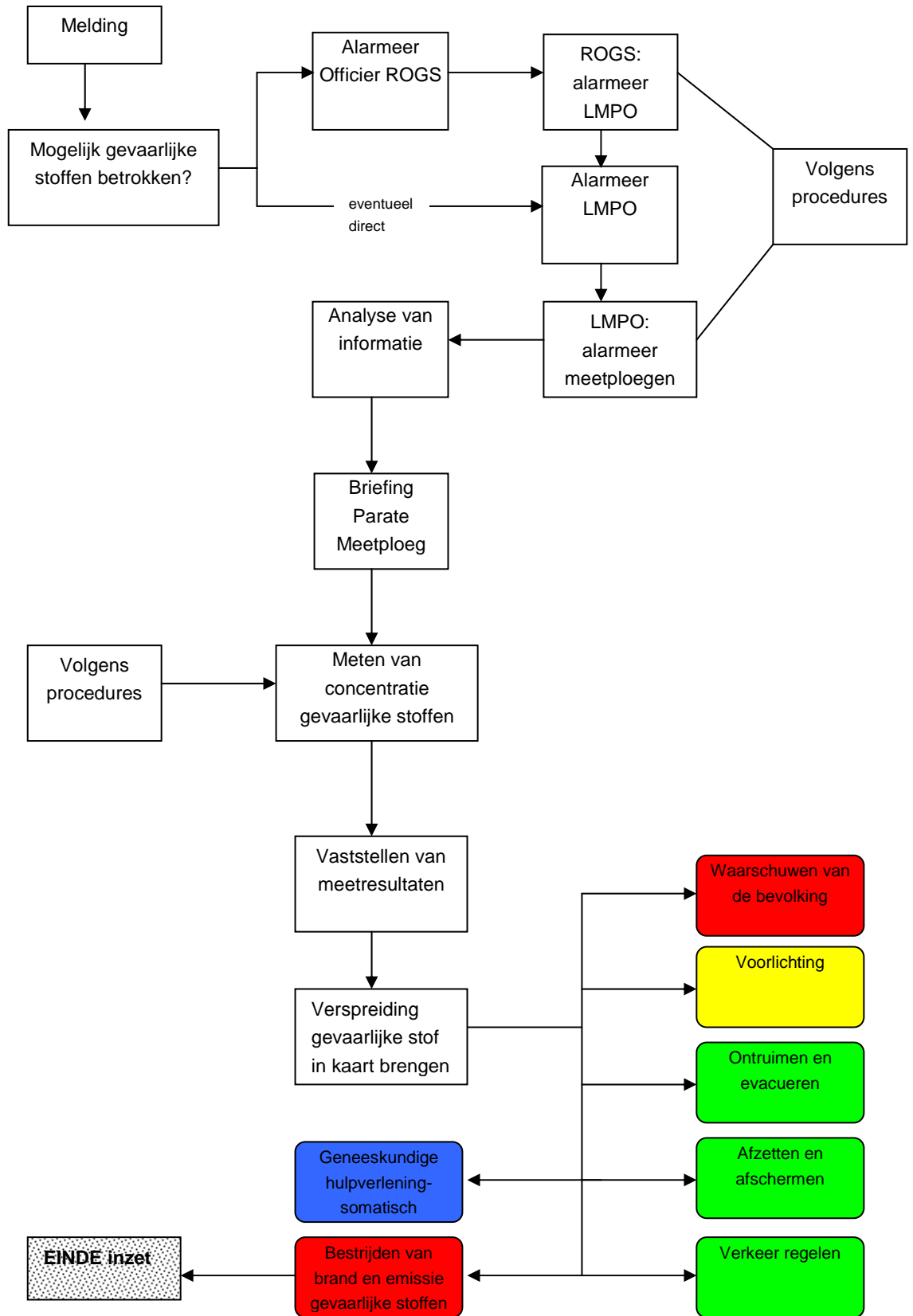
5.7 Relaties met andere processen

De uitkomsten en gevolgtrekkingen van waarnemen en meten zijn van invloed op elk ander uitvoerend proces. Een directe relatie bestaat met de processen:

- bestrijding van brand en emissie gevaarlijke stoffen;
- waarschuwen van de bevolking;
- ontsmetten.

Onderstaand schema geeft het proces in een stroomschema weer. Dit schema sluit aan op het stroomschema uit hoofdstuk 1 van pagina 3.

Schematische weergave

6 Waarschuwen van de bevolking

6.1 Inleiding

Bij onder andere een (dreigende) emissie van gevaarlijke stoffen, brand en/of explosiegevaar is het van belang snel de bevolking te waarschuwen en in te lichten over welke maatregelen zij moet nemen.

6.2 Doel

Doel van dit proces is het zo snel en effectief mogelijk waarschuwen van de bevolking, waardoor de gevolgen van een ramp voor personen, dieren, opstallen en goederen zoveel mogelijk voorkomen of beperkt zullen worden.

6.3 Doelgroep

Tot de doelgroep behoren alle personen en dieren die zich in het bedreigde gebied (rampgebied en directe omgeving) bevinden.

6.4 Kritische proceselementen

Na het feitelijke waarschuwen van de bevolking is het belangrijk dat de bevolking nader geïnformeerd wordt. Per situatie wordt beoordeeld op welke manier dit het beste kan plaatsvinden. Afstemming met het proces voorlichten en informeren is daarom noodzakelijk. Rekening moet gehouden worden met specifieke bevolkingsgroepen, zoals niet-Nederlandstalige personen of minder validen (doven en slechthorenden). Op regionaal niveau is hiervoor in Drenthe nog geen specifiek beleid ontwikkeld.

6.5 Uitvoering: activiteiten en verantwoordelijkheden

6.5.1 Waarschuwingmethoden

Waarschuwen van de bevolking kan op verschillende manieren:

- Via het Waarschuwing- en Alarmeringsstelsel (WAS) (sirenes). Dit is in het bijzonder bedoeld voor calamiteiten waarbij gevaarlijke stoffen vrijkomen die zich over een grote afstand door de lucht kunnen verplaatsen. Sirenes kunnen selectief worden aangestuurd, namelijk per sirene of groepsgewijs. Ze geven aan dat de bevolking naar binnen moet gaan en blijven en ramen en deuren moet sluiten.
- Via luidsprekerwagens van de politie, telefonische waarschuwing en mondelinge aanzegging. Dit is alleen mogelijk als het bedreigde gebied een beperkte omvang heeft, er voldoende tijd is en het niet gevaarlijk is.
- Via nieuwsmedia, huis-aan-huis vlugschriften. Dit is alleen mogelijk als er voldoende tijd beschikbaar is (bijvoorbeeld bij een voorwaarschuwing).

6.5.2 Fasen

Afhankelijk van de mate van dreiging wordt onderscheid gemaakt tussen:

- acute waarschuwing van de bevolking bij directe dreiging;
- informatieverstrekking/voorwaarschuwing van de bevolking bij mogelijke of minder acute dreiging;
- intrekken alarmering.

Ad 1 Acute waarschuwing

Afhankelijk van de situatie wordt de bevolking op verschillende manieren gewaarschuwd. Dit is in de vorige paragraaf besproken. De inhoud van eventuele boodschappen wordt bepaald in overleg met de RCvD.

Ad 2 Informatieverstrekking/voorwaarschuwing

Zo spoedig mogelijk na het waarschuwen bij acute dreiging of in geval van een voorwaarschuwing bij minder acute dreiging, wordt aan de bevolking aanvullende inhoudelijke informatie over het incident en de te nemen maatregelen verstrekt. Dit is met name van belang na het afgaan van de sirenes. Per situatie wordt beoordeeld op welke wijze de informatieverstrekking het beste kan plaatsvinden (bijvoorbeeld rampenzender (RTV-Drenthe), omroepinstallatie, huis-aan-huis berichten). De informatie over de situatie is zo concreet mogelijk (bijvoorbeeld over aard en duur van gevaar) en doelgericht (aangeven welke acties gewenst zijn van de bevolking). De inhoud van de boodschap wordt in overleg met de RCvD vastgesteld.

Ad 3 Intrekken alarmering

Als het gevaar voorbij is, wordt de bevolking daarover ingelicht. Indien gebruik is gemaakt van het WAS, wordt dit uitgeschakeld. Middels eerder genoemde informatiemethoden wordt kenbaar gemaakt dat het gevaar is geweken. Het intrekken van de alarmering gebeurt in opdracht van de RCvD.

6.5.3 Verantwoordelijkheden

De burgemeester is hoofdverantwoordelijk voor het waarschuwen van de bevolking in een bedreigd gebied. Wanneer de situatie echter acuut is en waarschuwen geen uitstel duldt, is de RCvD gemandateerd om het WAS te activeren. Voor gebruik van geluidswagens worden ad hoc afspraken gemaakt met de politie. Het proces wordt gecoördineerd door de brandweer en uitgevoerd in samenwerking met de gemeente, politie, GHOR en nieuwsmedia.

6.6 (Operationele) voorbereiding en organisatie

De regionale brandweer draagt zorg voor de voorbereiding van het proces en het onderhoud van materieel en materiaal. De voorbereiding van dit proces valt onder de verantwoordelijkheid van het hoofd alarmcentrale en operationele zaken.

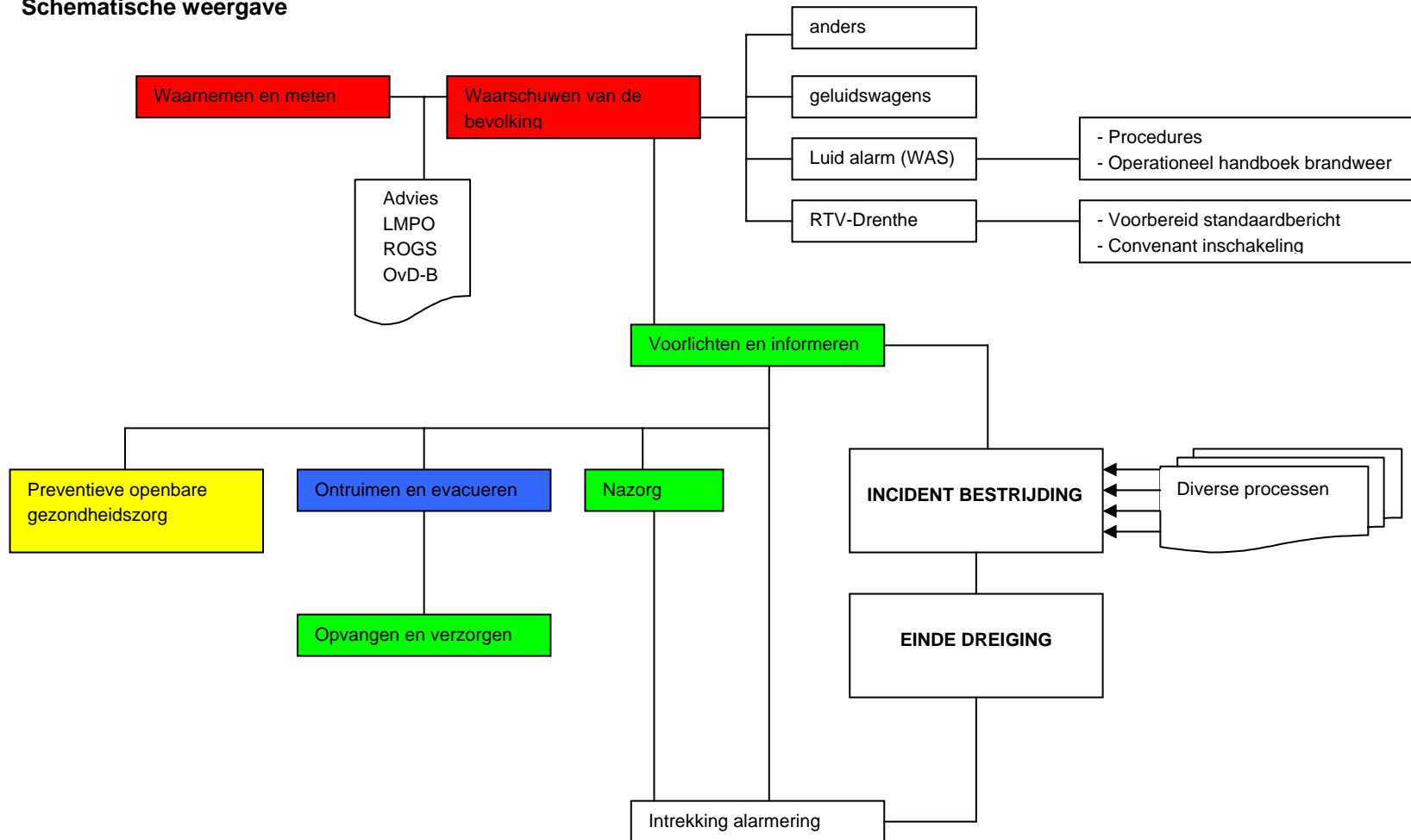
De gemeente heeft een ambitieniveau vastgesteld voor het aantal te redden personen. Voor meer informatie hierover wordt verwezen naar de Leidraad Maatramp, Maatramp Drenthe (2001), Leidraad Operationele Prestaties en het rapport Operationele Prestaties Drenthe 2002.

6.7 Relaties met andere processen

Het proces waarschuwen van de bevolking is een essentieel beginproces met als doel slachtoffers te voorkomen. Zoals beschreven in paragraaf 3 heeft het proces een directe relatie met het proces voorlichten en informeren. Afstemming met dit proces is daarom noodzakelijk. De procesbeschrijving voorlichten en informeren moet daarom in het verlengde geplaatst worden van deze procesbeschrijving.

In onderstaand schema wordt het proces schematisch weergegeven. Dit schema sluit aan op het stroomschema uit hoofdstuk 1 van pagina 3.

Schematische weergave

7 Toegankelijk maken en opruimen

7.1 Inleiding

De infrastructuur op en rond het rampterrein kan bij diverse rampscenario's ontoegankelijk worden door instortingen, overstromingen en dergelijke. Het proces toegankelijk maken en opruimen is er op gericht het rampterrein weer toegankelijk en begaanbaar te maken om overige hulpverlenings- en bestrijdingsactiviteiten mogelijk te maken.

7.2 Doel

Het doel van dit proces is bereiken dat er geen (fysieke) belemmeringen bestaan die de hulpverlening stagneren. Dit wil zeggen het opheffen van blokkades die de uitvoering van andere hulpverleningsprocessen belemmeren en het zorgdragen voor aan- en afvoerwegen naar, van en in het rampterrein.

7.3 Doelgroep

Tot de doelgroep behoren alle bij de hulpverlening betrokken organisaties en de getroffen bevolking die hulp nodig heeft.

7.4 Kritische proceselementen

Afstemming met de GHOR en de politie is noodzakelijk. Hoe eerder het rampterrein toegankelijk is voor hulpverleners, des te sneller kunnen slachtoffers geholpen worden. Ook is afstemming met de politie noodzakelijk in verband met afzetten, afschermen, omleiden van het verkeer en strafrechtelijk onderzoek naar mogelijke oorzaken van de ramp.

7.5 Uitvoering: activiteiten en verantwoordelijkheden

7.5.1 Activiteiten

Hoewel voor de uitvoering van het proces voornamelijk gebruik wordt gemaakt van gemeentelijke diensten en particuliere bedrijven, ligt de algehele coördinatie van het proces bij de brandweer. In eerste instantie zal de brandweer zelf blokkades (laten) verwijderen. Hierbij kan een beroep gedaan worden op:

- gemeentelijke diensten (gemeentewerken, gemeentereiniging);
- particuliere bedrijven (bergingsbedrijven, aannemers, loonbedrijven);
- provinciale diensten;
- militaire bijstand.

De inzet van deze diensten hangt af van de aard en omvang van de blokkades in relatie tot de opkomsttijd en de beschikbaarheid van materieel/materiaal.

Buiten het rampterrein zal meestal geen sprake zijn van blokkades van puin door instortingen of anderszins. Het toegankelijk maken van aan- en afvoerwegen naar en van het rampterrein zal daar voornamelijk bestaan uit het verwijderen van obstakels zoals auto's, omheiningen e.d.

Dit wordt aangestuurd vanuit de AC waarbij bijvoorbeeld één van de gemeentelijke diensten belast wordt met de daadwerkelijke uitvoering (bijvoorbeeld de afdeling Openbare Werken).

7.5.2 Verantwoordelijkheden

De brandweer is verantwoordelijk voor de operationele uitvoering van het proces. Bij een groter incident of (dreiging van) een ramp zal worden opgeschaald volgens GRIP. Het CTPI of CoRT is verantwoordelijk voor het rampterrein en wat daarbinnen gebeurt. Het effectgebied valt onder het ROT.

7.6 (Operationele) voorbereiding en organisatie

De regionale brandweer draagt zorg voor de voorbereiding van het proces en het onderhoud van materieel en materiaal. De gemeentelijke korpsen hebben contacten met verschillende bedrijven en diensten die ingezet kunnen worden voor bergingswerkzaamheden.

De gemeente heeft een ambitieniveau vastgesteld voor het aantal te redden personen. Voor meer informatie hierover wordt verwezen naar de Leidraad Maatramp, Maatramp Drenthe (2001), Leidraad Operationele Prestaties en het rapport Operationele Prestaties Drenthe 2002.

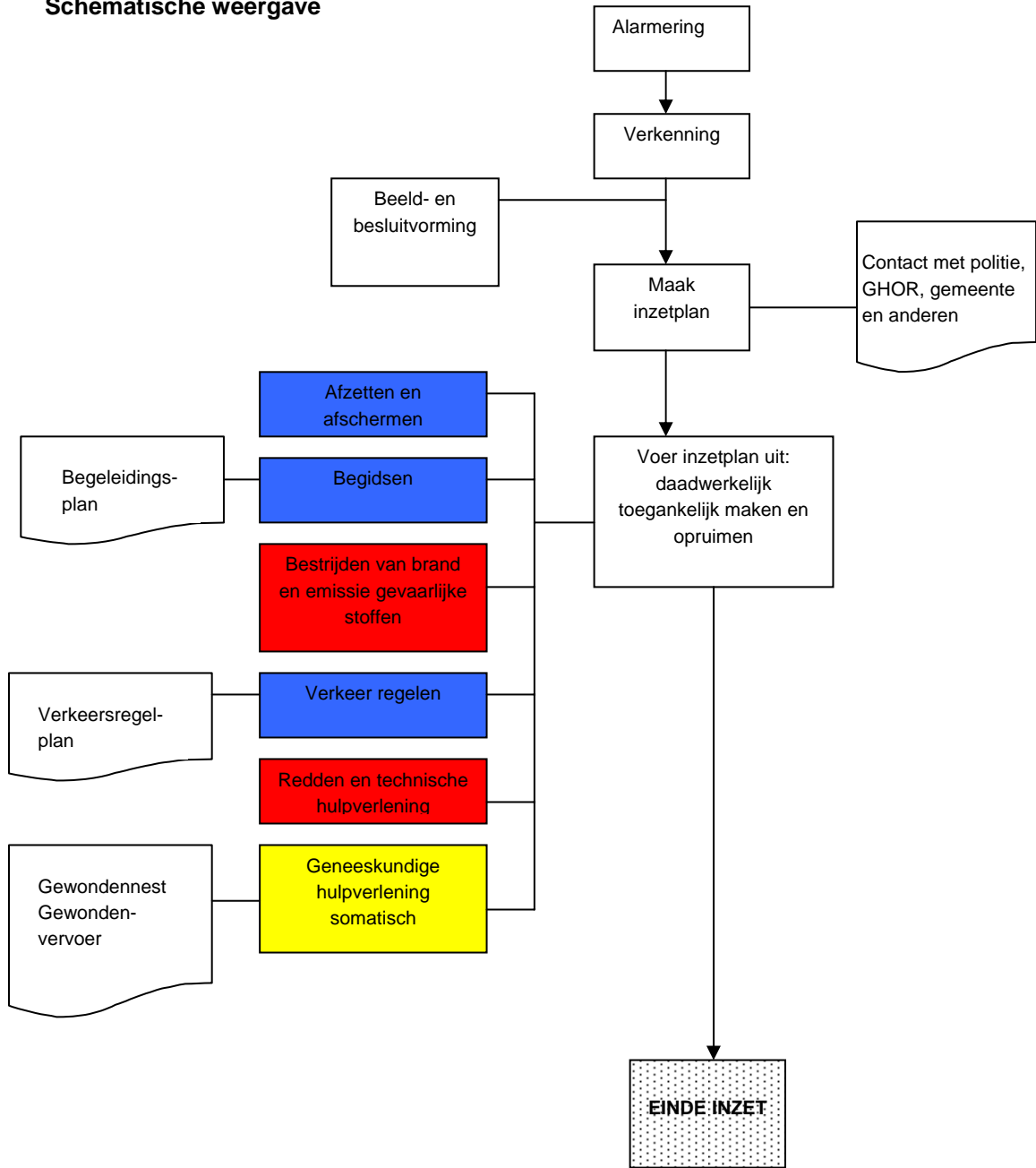
Binnen Drenthe is afstemming bereikt met de gemeentelijke korpsen over de door de korpsen te leveren functionarissen en middelen. Dit is vastgelegd op de meldkamer. Alarmering geschiedt automatisch.

7.7 Relaties met andere processen

Het proces toegankelijk maken en opruimen is randvoorwaardelijk voor en faciliterend aan andere rampbestrijdingsprocessen. Wanneer het rampterrein niet toegankelijk is, kan een aantal andere processen niet uitgevoerd worden. Afstemming met de overige disciplines is vereist.

In onderstaand stroomschema wordt het proces schematisch weergegeven. Dit sluit aan op het schema van hoofdstuk 1 van pagina 3.

Schematische weergave

8 Verbindingen

8.1 Inleiding

Communicatie en verbindingen zijn essentieel voor het uitvoeren van rampbestrijdingsactiviteiten. Tijdens rampen zal het gebruik van openbare telecommunicatievoorzieningen vaak onmogelijk zijn of kunnen worden. Het openbare en mobiele telefoonnet kan overbelast raken. Ook kunnen problemen ontstaan met de overheidsverbindingen, die door de hulpverleningsdiensten worden gebruikt.

8.2 Doel

Doel van het proces is het in geval van grootschalige, multidisciplinaire inzetten waarborgen van optimale verbindingen ten behoeve van de communicatie tussen de eenheden in het veld, de multidisciplinaire operationele organen (CTPI, CoRT en ROT) en het Beleidsteam (BT).

8.3 Doelgroep

De doelgroep bestaat uit alle bij de hulpverlening betrokken operationele en bestuurlijke diensten.

8.4 Uitvoering: activiteiten en verantwoordelijkheden

8.4.1 Activiteiten

Communicatie geschiedt mondeling (telefonisch, draadloos, ordonnans), schriftelijk (fax) en via moderne informatiesystemen (e-mail, intranet). Hiervoor wordt gebruik gemaakt van bodes, interne en openbare telefoonnetten en draadloze verbindingen. Wanneer reguliere telefoonverbindingen uitvallen, kan worden teruggevallen op het Nationaal Noodnet en satellietcommunicatie.

Operationele diensten gebruiken dagelijks bepaalde verbindingsmiddelen en -procedures. Ten tijde van een inzet is iedere dienst zelf verantwoordelijk voor het in stand houden van deze verbindingen, ook bij uitval van de reguliere telefoon- en mobilfoonnetten. De brandweer kan ondersteuning bieden bij het instandhouden van interne en openbare telefoonnetten, bij aansluitingen op het Nationale Noodnet en het onderhouden van draadloze verbindingen van de Commando Haakarmbak (COH) en de verbindingswagens met eenheden in het veld en het ROT.

Het CTPI of CoRT kan in het veld bijeenkomen (mobiel), maar het kan ook gebruik maken van de voorbereide CTPI/CoRT-ruimtes in Drenthe. Hiervan zijn er drie: in de brandweerkazernes van Assen, Hogeveen en Emmen. Het ROT komt op een vaste locatie bijeen (hoofdbureau Regiopolitie Drenthe).

In het schema aan het eind van dit hoofdstuk wordt weergegeven hoe de verbindingen geregeld zijn ten tijde van een grootschalige, multidisciplinaire inzet.

8.4.2 Opschaling

Bij een multidisciplinaire inzet worden, afhankelijk van GRIP, verschillende organen ingericht (CTPI/CoRT, ROT, (R)BT). Bij het opschalen van de rampbestrijdingsorganisatie schalen ook de verbindingen mee op. Naast communicatie tussen de leidinggevenden en eenheden in het veld zal ook de communicatie tussen de verschillende organen zoveel mogelijk gegarandeerd moeten worden. Vanaf GRIP 1 wordt ten behoeve van het CTPI / CoRT de COH ingezet. De COH wordt vanaf GRIP 2 altijd in combinatie met verbindingswagens van de verschillende disciplines ingezet.

8.4.3 Verantwoordelijkheden

- De brandweer is verantwoordelijk voor het regelen en onderhouden van de verbindingen tussen het rampterrein en het ROT.
- De verschillende disciplines (brandweer, politie, GHOR) blijven zelf verantwoordelijk voor het onderhouden en in stand houden van hun eigen interne verbindingen.
- De gemeente is verantwoordelijk voor de communicatiemiddelen ten behoeve van de gemeente.
- De Provinciale en Nationale Coördinatie Centra (PCC en NCC) zijn verantwoordelijk voor hun eigen communicatiemiddelen. Ook zij kunnen indien nodig gebruik maken van het Nationaal Noodnet.

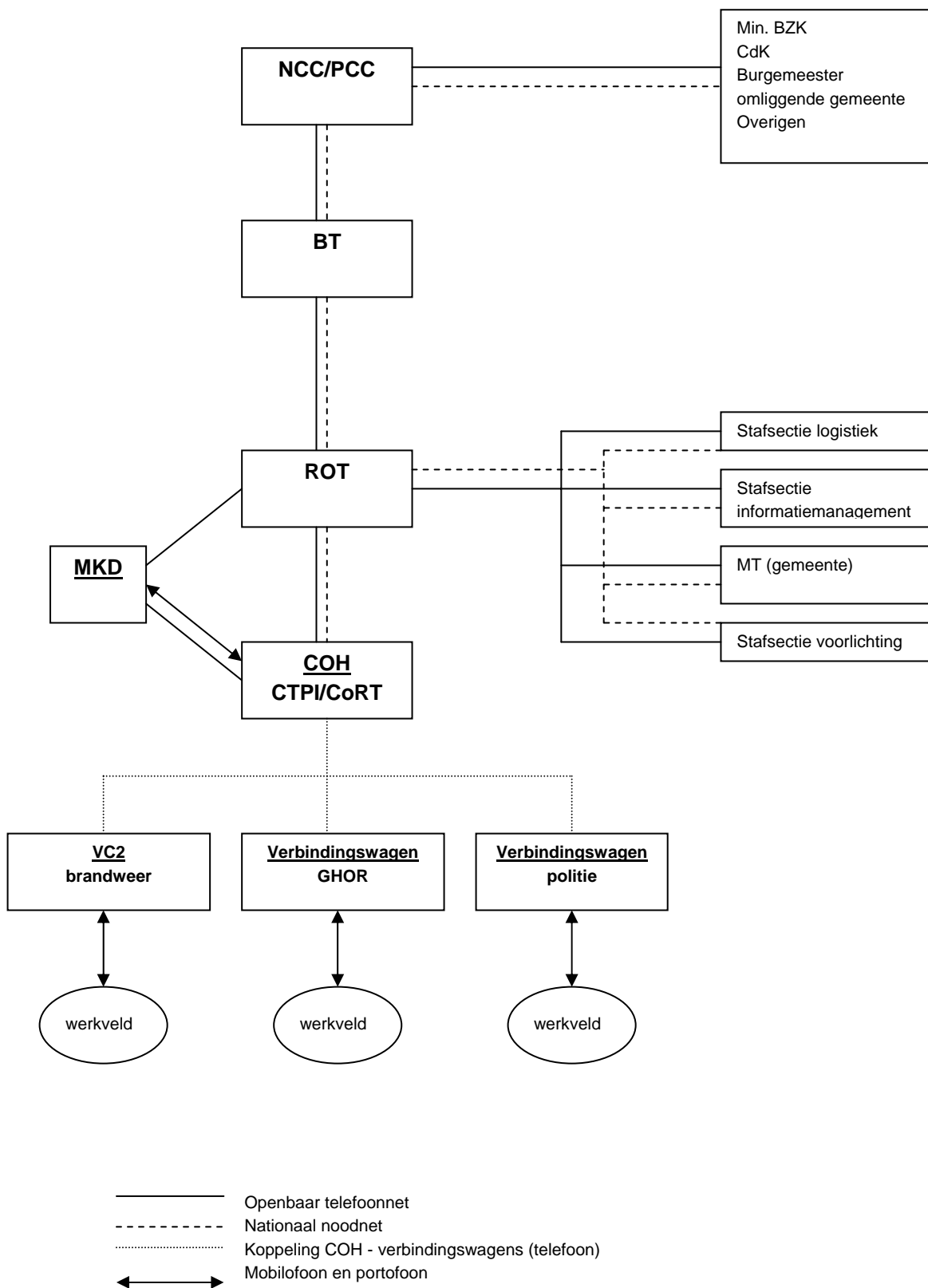
8.5 (Operationele) voorbereiding en organisatie

Elke discipline is verantwoordelijk voor de voorbereiding van de eigen verbindingen. De regionale brandweer zorgt voor afstemming.

8.6 Relaties met andere processen

Dit proces is randvoorwaardelijk voor de overige rampbestrijdingsprocessen. Om de andere processen adequaat te kunnen uitvoeren is een goede en betrouwbare verbindingstructuur onontbeerlijk.

Schematische weergave

BIJLAGE Gebruikte afkortingen

AC	Alarmcentrale
COH	Commando Haakarmbak
CoRT	Commando Rampterrein
CTPI	Coördinatie Team Plaats Incident
GHOR	Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
GRIP	Gecoördineerde Regionale Incidentenbestrijding Procedure
LMPO	Leider Meetplan Organisatie
MKD	Meldkamer Drenthe
OvD	Officier van Dienst
PC	Pelotonscommandant
(R)BT	(Regionaal) Beleidsteam
RCvD	Regionaal Commandant van Dienst
ROGS	Regionale Ongevalbestrijding Gevaarlijke Stoffen
ROT	Regionaal Operationeel Team
TS	Tankautospuiter
WAS	Waarschuwing- en alarmeringsstelsel
WVD	Waarschuwing- en verkenningsdienst